

**OPMAAK VOOR HET IMPLEMENTATIERAPPORT
VAN HET VERDRAG VAN AARHUS
ATTEST**

Het hierna volgende rapport is voorgelegd namens de Federale Overheid van het Koninkrijk België overeenkomstig beslissing I/8

Naam van de verantwoordelijke, belast met het voorleggen van het federale rapport:	ISTASSE Maud
Handtekening:	
Datum:	07/01/2005

IMPLEMENTATIERAPPORT

Gelieve de volgende details over het ontstaan van dit rapport in te vullen

Entiteit	Federale overheid van het Koninkrijk België
Verantwoordelijke federale instelling	
Volledige naam van de instelling:	Federale overheidsdienst Volksgezondheid, Veiligheid van de voedselketen en Leefmilieu – Directoraat-generaal Leefmilieu
Naam en titel van de verantwoordelijke:	MOREAU Roland, Directeur-generaal
Postadres:	Oratorienberg20 - bus 3 1000 BRUSSEL
Telefoon:	02/210.46.87
Fax:	02/210.46.99
E-mail:	environment@health.fgov.be

Contactpersoon met betrekking tot het federaal rapport (indien het om een andere persoon gaat):	
Volledige naam van de instelling:	Federale overheidsdienst Volksgezondheid, Veiligheid van de voedselketen en Leefmilieu – Directoraat-Generaal Leefmilieu
Naam en titel van de verantwoordelijke:	ISTASSE Maud
Postadres:	Oratoriënberg 20 - bus 3 1000 BRUSSEL
Telefoon:	02/210.45.44
Fax:	02/210.46.99
E-mail:	maud.istasse@health.fgov.be

Verschaft beknopte informatie over de voorbereidingsprocedure van dit rapport, alsook informatie over welke soorten overheidsdiensten geconsulteerd werden of bijgedragen hebben tot de voorbereiding, over hoe het publiek geraadpleegd werd en hoe rekening werd gehouden met de resultaten van de publieke raadpleging en over het materiaal dat gebruikt werd als basis voor de voorbereiding van het rapport.

Antwoord:

Het Verdrag betreffende de toegang tot informatie, inspraak bij de besluitvorming en toegang tot de rechter inzake milieuaangelegenheden is op Belgisch vlak een "gemengd" verdrag, dat wil zeggen dat de implementatie ervan afhangt van diverse autoriteiten. In concreto betreft het de federale overheid en drie gefedereerde entiteiten (Waals Gewest, Brussels Hoofdstedelijk Gewest en Vlaamse Gemeenschap). Elke overheid heeft bijgevolg intern geantwoord op dit verslag voor wat onder haar bevoegdheid valt. Dat is de reden dat het nationale rapport van België is samengesteld uit vier afzonderlijke rapporten.

Aangezien bepaalde bevoegdheden nationaal blijven en bijgevolg door de federale overheid worden beheerd, kunnen de gewestelijke rapporten op bepaalde punten verwijzen naar het federale rapport (vooral wat het juridictionele aspect van de toegang tot de rechter betreft). Omgekeerd zijn bepaalde bevoegdheden uitsluitend gewestelijk. In dit geval maakt het federale rapport daar uitdrukkelijk melding van.

De coördinatie van dit nationale rapport gebeurde in het kader van het Aarhus-netwerk dat toebehoort aan het Coördinatiecomité Internationaal Milieubeleid (C.C.I.M.), dat een comité is dat op Belgisch vlak de inzake milieu bevoegde politieke en administratieve autoriteiten verenigt. Dit "Aarhus"-netwerk is belast met de voorbereiding en de follow-up van de internationale onderhandelingen die verbonden zijn aan het Verdrag van Aarhus.

Het Aarhus-netwerk heeft de voorbereiding en de nationale consultatie gecoördineerd strevend naar homogeniteit op Belgisch vlak.

Wat de consultatie betreft, heeft het Aarhus-netwerk beslist twee soorten van consultaties te doen: enerzijds een nationale gecoördineerde consultatie van de 4 grote Belgische federaties inzake milieubescherming (die dus alle Belgische rapporten bestrijkt) en anderzijds een consultatie van het grote publiek door elke overheid wat haar eigen rapport betreft. Op federaal vlak gebeurde deze consultatie via de federale portaalsite <http://www.Belgium.be>.

De federaties van NGO's hebben een gemeenschappelijke commentaar verstrekt voor het federaal rapport en een specifieke voor de gewestelijke rapporten. Gelet op het feit dat die opmerkingen niet rechtstreeks verband houden met de reporting maar eerder gebaseerd zijn op algemene overwegingen (zoals de verbeteringen die te overwegen zijn op het gebied van de toegang tot de rechter voor de NGO's, meer bepaald met inachtneming van de restrictieve rechtspraak terzake), worden ze integraal bij dit rapport gevoegd. Ze kunnen worden bekomen via het gebruik van de federale hyperlink voor wat het federaal rapport aangaat en de regionale hyperlinks voor wat de regionale rapporten betreft.

Voor het publiek heeft elke overheid gedurende een maand (november 2004) een on-line raadpleging georganiseerd. Die raadpleging is voor het federaal niveau via de federale portaalsite <http://www.Belgium.be>. Voor wat het federaal rapport betreft was er geen enkel antwoord, behalve een, maar de ontvangen commentaar ging daarentegen over een door de federale overheid opgestelde vragenlijst voor het inwinnen van informatie over de kennis van het publiek over het Aarhusverdrag.

Rapporteur over om het even welke bijzonderheden die relevant zijn om het rapport te begrijpen, bv. is er een federale en/of gedecentraliseerde besluitvormingsstructuur, hebben de bepalingen van het Verdrag een direct effect op de inwerkingtreding, of vormen financiële belemmeringen een opmerkelijke hindernis voor de implementatie (facultatief).

Antwoord:

Sinds 1993 is België grondwettelijk een federale staat, samengesteld uit 3 Gewesten en 3 Gemeenschappen. Dit federale mechanisme heeft gevolgen op het vlak van de milieubevoegdheden, aangezien de uitoefening ervan gedeeld wordt tussen de federale overheid en de drie Gewesten. De drie Gewesten zijn gefedereerde, afzonderlijke entiteiten die niet zijn ondergeschikt aan de federale overheid of aan de andere Gewesten. De Gewesten oefenen bevoegdheden uit die hen eigen zijn overeenkomstig de territoriale grondslag die hun geografische actierrein afbakt.

De wet van 08/08/1980 tot hervorming der instellingen, zoals herhaaldelijk gewijzigd, preciseert deze verdeling van bevoegdheden. In België ressorteert de kern van het milieubeleid onder de bevoegdheid van de Gewesten. Het betreft in het bijzonder het beleid inzake water, lucht, afvalstoffen, natuurbehoud, rationeel energiegebruik, ruimtelijke ordening,...

De federale overheid van haar kant bezit op het vlak van de milieubescherming zogenaamde toekenningsbevoegdheden:

- Doorvoer van de afvalstoffen
- Import, export en doorvoer van de beschermde niet-inheemse diersoorten
- Bescherming van de Noordzee
- De productnormen (dat wil zeggen de milieunormalisatie van de producten voordat ze op de markt worden gebracht)
- De kernenergie

De Belgische federale overheid blijft overigens volledig bevoegd wat het jurisdictionele aspect betreft van het gedeelte "toegang tot de rechter", waarbij de Gewesten enkel een bevoegdheid hebben met betrekking tot de niet-jurisdictionele administratieve beroepen.

Het Verdrag betreffende de toegang tot informatie, inspraak bij de besluitvorming en toegang tot de rechter inzake milieuaangelegenheden, gewoonlijk het Verdrag van Aarhus genoemd, is in België een "gemengd" verdrag, dat wil zeggen dat het juridische gevolgen heeft zowel op het vlak van de bevoegdheden van de Gewesten als op dat van de federale overheid. Bijgevolg hebben de 4 voor dit dossier bevoegde Parlementen (federaal Parlement, Parlement van het Waalse Gewest, Raad van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, Parlement van de Vlaamse Gemeenschap) zich met betrekking tot de toetreding tot het verdrag afzonderlijk uitgesproken, rekening houdend met de bevoegdheid van de overheid waarvan zij de wetgevende macht vormen. Bijgevolg is België verdragsluitende partij geworden nadat alle toetredingsdossiers door de verschillende betrokken Belgische parlementen waren goedgekeurd.

Dit rapporteringdossier weerspiegelt bijgevolg de eigenheid van het Belgische federale systeem. In een document "*Rapport van het Verdrag van Aarhus voorgelegd namens het Koninkrijk België*" zijn de rapporten samengevoegd van de vier overheden die in het dossier bevoegd zijn voor wat onder hun bevoegdheid valt.

In de "gewestelijke" rapporten wordt er op systematische wijze verwezen naar het "federale" rapport, gezien de exclusieve federale bevoegdheid omtrent het rechtelijk aspect van de pijler betreffende toegang tot de rechter.

De methodologie die werd gekozen voor de implementatie van het Verdrag in België kan enigszins "versnipperd" lijken, maar neemt nauwgezet het huidige federale systeem van België in acht.

België

Federale Staat



Gemeenschappen

Vlaamse Gemeenschap



Franse Gemeenschap



Duitstalige Gemeenschap



Gewesten

Vlaams Gewest



Brussels hoofdstedelijk Gewest



Waals Gewest



Artikel 3

Noteer wet- en regelgevende en andere maatregelen voor het uitvoeren van de algemene bepalingen in paragrafen 2, 3, 4, 7 en 8 van artikel 3.

Verklaar hoe deze paragrafen geïmplementeerd werden. In het bijzonder:

(a) Met betrekking tot **paragraaf 2**, maatregelen genomen om te waarborgen dat overheidsfunctionarissen en overheidsinstanties de vereiste bijstand verlenen;

(b) Met betrekking tot **paragraaf 3**, maatregelen genomen ter bevordering van milieueducatie en milieubewustzijn

(c) Met betrekking tot **paragraaf 4**, maatregelen genomen om te waarborgen dat er passende erkenning is van en steun aan verenigingen, organisaties of groepen die milieubescherming bevorderen;

(d) Met betrekking tot **paragraaf 7**, maatregelen genomen die de toepassing van de beginselen van dit Verdrag internationaal bevorderen;

(e) Met betrekking tot **paragraaf 8**, maatregelen genomen om te waarborgen dat personen die hun rechten uitoefenen overeenkomstig de bepalingen van dit Verdrag niet gestraft, vervolgd of op enige wijze gehinderd worden.

Antwoord:

***Paragraaf 2**

De aanvragen om informatie worden aan ons DG Leefmilieu bezorgd per:

- E-mail
- telefoon
- brief

De meeste van deze aanvragen betreffen onderwerpen die niet tot de bevoegdheid van de federale overheid behoren, maar tot die van de Gewesten. Zij vertegenwoordigen ongeveer 2/3 van de aanvragen die ons toekomen. Deze worden doorgespeeld aan de bevoegde autoriteiten.

De aanvragen die betrekking hebben op onze activiteiten en opdrachten worden binnen de betrokken diensten ad hoc gedecentraliseerd behandeld. De meeste aanvragen worden via e-mail gedaan.

Wat laatstgenoemde aanvragen betreft, werden zowel bij het DG Leefmilieu (environment@health.fgov.be) als in de secties waaruit het DG is samengesteld (risk@environment.be / products@environment.be / climate@environment.be enz...) generieke adressen gecreëerd. Deze adressen worden dagelijks genoteerd en voor verwerking doorgespeeld aan de betrokken deskundigen. Het betreft hier gemiddeld 5 à 7 aanvragen per dag, of zelfs 10 à 15 aanvragen per dag voor actuele onderwerpen die de media hebben gehaald.

Om al deze aanvragen om informatie en de verwerking ervan te centraliseren, is het DG van plan een enig informatieloket voor het publiek op te richten. Het is eveneens de bedoeling een database aan te leggen van de gegeven antwoorden, alsmede statistieken op te stellen over het aantal en het soort van ontvangen vragen.

Het enig informatieloket bestaat uit een cel van het DG Leefmilieu van de "FOD Volksgezondheid, Veiligheid van de voedselketen en Leefmilieu", die specifiek belast is met:

- het centraliseren van alle aanvragen om milieu-informatie, ongeacht de gebruikte middelen (telefoon, fax, e-mail, brief, groene nota's van het Kabinet, parlementaire vragen,...);
- het organiseren van de verwerking van deze aanvragen (herformulering van de onnauwkeurige aanvragen, verwijzing naar de betrokken deskundigen, motivatie van de antwoordtermijnen en -formaten, opstellen van de antwoorden, verzending van de gevraagde documenten, verzending van publicaties,...);
- het opstellen van statistische overzichten betreffende het aantal vragen, de aard ervan, de herkomst ervan;
- het elektronisch archiveren, verspreiden en op de website plaatsen van de antwoorden op de meest interessante of meest frequente vragen;
- het beheren van de aanvragen om informatie die verband houden met een alarm- of crisissituatie, in synergie met de procedures en de voorzieningen op het vlak van het call center van de FOD.

Het DG moet erop toezien dat de verwerking van de aanvragen om informatie zo wordt verzekerd dat het evenwicht wordt gewaarborgd tussen de toegang tot de informatie en de naleving van de uitzonderingen, waarin de richtlijn betreffende de toegang tot de milieu-informatie voorziet. De aanvragen die betrekking hebben op thema's die het voorwerp kunnen zijn van uitzonderingen, moeten dan ook vanuit juridisch oogpunt worden geanalyseerd binnen de cel "Leefmilieu-Burgerschap" die zich zal toelagen op de werkzaamheden die verbonden zijn aan het Verdrag van Aarhus.

***Paragraaf 3**

Het DG Leefmilieu voert sensibilisatieacties en werkt pedagogische hulpmiddelen uit omtrent thema's die onder federale bevoegdheid vallen op het vlak van het leefmilieu, namelijk:

- o **het geïntegreerd productenbeleid**
- o de **vermindering van de uitstoot van gassen met broeikaswerking** met inachtneming van de verbintenissen die zijn aangegaan in het kader van het protocol van Kyoto
- o het beleid inzake **het op de markt brengen van de chemische producten** en de preventie van de risico's die verbonden zijn aan de niet-ioniserende stralingen (GSM) en het lawaai
- o **de inspectie** betreffende het op de markt brengen, de erkenning en het gebruik van deze chemische producten
- o de registratie en de controle van de **doorvoer van afvalstoffen**
- o de coördinatie van het **internationale milieubeleid**
- o de **bescherming van de Noordzee**

In 2004 hadden de sensibilisatieacties vooral betrekking op het geïntegreerde productenbeleid, alsmede op de bescherming van de Noordzee.

-Het Ecolabel en de "Europese Week van de Bloem":

Deze Europese voorlichtings- en promotiecampagne van het Ecolabel die in december 2002 werd gestart zal van 18 tot 24 oktober worden geconcretiseerd in 11 landen van de Europese Unie. In België zal deze actie tot uiting komen via een uitgebreide mediacampagne (tijdschriften, bannering, radio), persrelaties, promotie op het terrein, via de website www.ecolabel.be en de deelname aan Landelijk Brussel op 19 september 2004.

Er werd ook een gedeelte 'milieuopvoeding' uitgewerkt met de realisatie van pedagogische koffertjes over de levenscyclus van papier. Dit koffertje zal over heel België beschikbaar zijn voor de 5^{de} en 6^{de} klassen van de basisscholen in de diverse Uitleencentra.

-De CO₂-gids en de promotiecampagne

De publicatie van de CO₂-gids is een wettelijke verplichting die geregeld wordt door de Europese richtlijn 99/94/EG en het KB van 05/09/01. Deze gids beoogt de burger te helpen bij het kiezen van een meer milieuvriendelijke en brandstofzuinige wagen. Deze gids wordt verdeeld op het terrein. Om deze gids te promoten, zal het DG Leefmilieu eind 2004 een communicatiecampagne voeren via een mediacampagne (tijdschriften, dagbladen, bannering), persrelaties en via de website van de FOD Volksgezondheid, Veiligheid van de voedselketen en Leefmilieu.

-Brochure en folder over de troposferische ozon

Het DG Leefmilieu heeft 800.000 folders en 3.000 brochures gepubliceerd om de Belgische bevolking te sensibiliseren voor de ozonproblematiek. De folder werd verspreid via de postkantoren, de gemeentehuizen en de apotheken. De brochure kan rechtstreeks worden aangevraagd bij het DGV (per brief, fax, mail) en worden, gedownload via de website van de FOD of IRCEL/CELINE (Intergewestelijke Cel voor het Leefmilieu).

-Folder betreffende de verven en vernissen

In het kader van de ozonproblematiek probeert het DG Leefmilieu, in samenwerking met Fedis, IVP, CROC en de milieufederaties de meer milieuvriendelijke verven en vernissen te promoten. Daartoe werden 1.250.000 folders gedrukt en verdeeld.

-Tentoonstelling over de rol van de federale Staat in de strijd tegen de zeevervuiling

Deze tentoonstelling werd tijdens de hele maand april 2004 georganiseerd in het natuurreservaat het Zwin. Het natuurreservaat het Zwin is een plaats die heel wat toeristen en schoolgroepen aantrekt.

-Tentoonstelling over de Noordzee (van mei tot eind juni 2004)

Deze didactische tentoonstelling, speciaal ontworpen voor schoolgroepen (5^{de} en 6^{de} leerjaar van de basisscholen), werd georganiseerd in een vakantiecentrum in Oostende (Noordzee) van mei tot juni, de periode van de schoolreizen- en uitstappen. Gespecialiseerde animators begeleidden de groepen kinderen om ze attent te maken op de vele voorgestelde activiteiten.

***Paragraaf 4**

Sinds 2001 genieten de vier Belgische federaties van de milieubeschermingsverenigingen op federaal vlak een jaarlijkse subsidie als financiële steun aan de algemene werking van elke federatie.

Er worden ook geregeld passende subsidies toegekend aan andere verenigingen die actief zijn op het vlak van het leefmilieu, het vlak van gezondheid-leefmilieu of van het milieurecht.

***Paragraaf 7 :**

Er zijn geen wettelijke of reglementaire bepalingen die de toepassing van artikel 3§7 regelen op federaal vlak in België. Opmerkelijk is evenwel dat het eerste Federale Plan Duurzame Ontwikkeling 2000-2003 expliciet de Aarhuskonventie vermeldt (§552 en 554): « De Aarhuskonventie is niet enkel een instrument voor milieubeleid maar ook een belangrijk instrument voor democratisatie....In de bilaterale en multilaterale relaties met Centraal en Oosteuropa moeten de ondertekening, ratificatie en toepassing van deze konventie de nodig aandacht krijgen.....Gezien de centrale rol van het internationaal beleid in het kader van een strategie duurzame ontwikkeling, zal de regering haar inspanningen versterken om de bevolking te informeren en te sensibiliseren voor dit onderwerp. Zij zal verder de grote sociale groepen blijven betrekken bij de voorbereiding van de internationale konferenties en de onderhandelingscycli en zal in alle transparantie de standpunten meedelen die zij zal aannemen of die haar vertegenwoordigers zullen aannemen in internationale fora. »

Belangrijk is dat onder het tweede federaal Plan Duurzame Ontwikkeling 2004-2008 de uitvoering van acties onder het eerste Plan gewoon blijft doorlopen zodat de aandacht voor de Aarhuskonventie als een verdere verworvenheid moet worden beschouwd.

Belgie is zich dus bijzonder bewust van het belang van de Aarhuskonventie en poogt in diverse onderhandelingen van milieuteksten alsook in het bredere internationale gebeuren hiervoor passende aandacht en vermelding te krijgen.

Qua methode tot samenstelling van onze onderhandelingsdelegaties is een praktijk gegroeid waarbij niet-gouvernementele vertegenwoordigers geregeld in de delegatie worden opgenomen.

Op het vlak van coördinatie van Belgische standpunten voor het multilateraal beleid inzake duurzame ontwikkeling, worden niet-gouvernementele vertegenwoordigers rond de overlegtafel uitgenodigd via hun vertegenwoordiging in hun koepelorganisatie zijnde de 'Federale Raad Duurzame Ontwikkeling'.

***Paragraaf 8 :**

Titel II "De Belgen en hun rechten" van de Belgische Grondwet regelt de fundamentele vrijheden van het individu. Vooral de volgende bepalingen zijn vermeldenswaard:

- Artikel 11: Het genot van de rechten en vrijheden aan de Belgen toegekend moet zonder discriminatie verzekerd worden. Te dien einde waarborgen de wet en het decreet inzonderheid de rechten en vrijheden van de ideologische en filosofische minderheden.
- Artikel 12: De vrijheid van de persoon is gewaarborgd.
- Artikel 19: (...)de vrijheid om op elk gebied zijn mening te uiten, is gewaarborgd, behoudens bestraffing van de misdrijven die ter gelegenheid van het gebruikmaken van die vrijheden worden gepleegd.
- Artikel 23: Ieder heeft het recht een menswaardig leven te leiden. Daartoe waarborgen de wet, het decreet of de in artikel 134 bedoelde regel, rekening houdend met de overeenkomstige plichten, de economische, sociale en culturele rechten, waarvan ze de voorwaarden voor de uitoefening bepalen. Die rechten omvatten inzonderheid:

1° (...)

2° (...)

3° (...)

4° het recht op de bescherming van een gezond leefmilieu

- Artikel 27: De Belgen hebben het recht van vereniging; dit recht kan niet aan enige preventieve maatregel worden onderworpen.
- Artikel 32: Ieder heeft het recht elk bestuursdocument te raadplegen en er een afschrift van te krijgen, behoudens in de gevallen en onder de voorwaarden bepaald door de wet, het decreet of de regel bedoeld in artikel 134.

Beschrijf de **belemmeringen** bij de uitvoering van bovenstaande paragrafen van artikel 3.

Antwoord:

Verschaf verdere informatie over de **praktische toepassing van de algemene bepalingen van het Verdrag**.

Antwoord:

Vermeld relevante websites, indien beschikbaar:

- **Portaalsite van de federale regering** (www.belgium.be)
Beheer van de inhoud van het milieugedeelte en gebruik van de portaalsite voor het promoten van de communicatiecampagnes en de verspreiding van "news".
- **Portaalsite van de FOD "Volksgezondheid, Veiligheid van de voedselketen en Leefmilieu"** (www.health.fgov.be in opbouw)
Beheer van de inhoud van het milieugedeelte en gebruik van de portaalsite voor het promoten van de communicatiecampagnes en de verspreiding van "news".
Deze portaalsite zou in de loop van het 1^{ste} kwartaal 2005 moeten open zijn.
- **Website van het DG Leefmilieu van de FOD "Volksgezondheid, Veiligheid van de voedselketen en Leefmilieu"** (www.environment.fgov.be)

In 2005, wanneer de portaalsite van de FOD toegankelijk zal zijn voor het publiek, zal de site van het DG Leefmilieu worden gesloten.

Voor het merendeel van de thema's die onder de federale bevoegdheid vallen werden voorts passende sites gecreëerd. Deze sites voldoen aan de nationale (samenwerkingsakkoorden tussen de bevoegdheidsniveaus in België), Europese of internationale verplichtingen.

- <http://www.ecolabel.be>: site van de communicatiecampagne over de Europese Week van de Bloem (zie antwoord gegeven in artikel 3, paragraaf 3 dienaangaande)
- <http://www.climat.be> of www.klimaat.be: site betreffende de klimaatwijzigingen
- <http://www.climateregistry.be> (in opbouw) site die het moet mogelijk maken de uitstoot van gassen met broeikaswerking te organiseren
- <http://www.nehap.be> (in opbouw): Belgische portaalsite betreffende het Nationaal Actieplan Leefmilieu - Gezondheid
- <http://www.aarhus.be> (in opbouw): Belgische portaalsite betreffende de implementatie van het Verdrag van Aarhus

Ook wetenschappelijke instellingen die afhangen van de FOD "Volksgezondheid, Veiligheid van de voedselketen en Leefmilieu" hebben websites ontwikkeld:

- <http://www.mumm.ac.be>: site van het Mathematisch Model van de Noordzee, een instituut dat zich toelegt op het mariene milieu in de Noordzee
- <http://www.biosafety.be>: Belgische server betreffende de bioveiligheid
- <http://www.biosafetyprotocol.be>: Belgisch clearing house inzake bioveiligheid

Artikel 4

Noteer wet- en regelgevende en andere maatregelen ter uitvoering van de bepalingen over toegang tot milieu-informatie in artikel 4.

Verklaar hoe elke paragraaf van artikel 4 geïmplementeerd werd. Beschrijf de omzetting van de relevante definities in artikel 2 en de non-discriminatievereiste in artikel 3, paragraaf 9. In het bijzonder:

- (a) Met betrekking tot **paragraaf 1**, maatregelen genomen om te waarborgen dat:
 - (i) iedereen toegang heeft tot informatie zonder dat men een bepaald belang moet

- aantonen;
- (ii) afschriften van de feitelijke documentatie die deze informatie bevat of omvat verschaft worden;
 - (iii) de informatie in de verzochte vorm verschaft wordt;
- (b) Maatregelen genomen om te waarborgen dat de termijnen, bepaald in **paragraaf 2**, gerespecteerd worden;
- (c) Met betrekking tot **paragrafen 3 en 4**, maatregelen genomen om:
- (i) uitzonderingen op de (verzoeken tot) openbaarmaking te bepalen;
 - (ii) te waarborgen dat de belangenafweging op het einde van paragraaf 4 toegepast wordt;
- (d) Met betrekking tot **paragraaf 5**, maatregelen genomen om te waarborgen dat een overheidsinstantie die de verzochte milieu-informatie niet bezit, de nodige actie onderneemt;
- (e) Met betrekking tot **paragraaf 6**, maatregelen genomen om de plicht tot opsplitsing en het beschikbaar stellen van informatie te implementeren;
- (f) Met betrekking tot **paragraaf 7**, maatregelen genomen om te waarborgen dat weigeringen voldoen aan de termijnen en de andere vereisten met betrekking tot weigeringen;
- (g) Met betrekking tot **paragraaf 8**, maatregelen genomen om te waarborgen dat aan de vereisten in verband met het heffen van kosten wordt voldaan.

Antwoord:

Paragraaf 1 :

Artikel 32 van de titel "De Belgen en hun rechten" van de Grondwet luidt als volgt: *"Ieder heeft het recht elk bestuursdocument te raadplegen en er een afschrift van te krijgen, behoudens in de gevallen en onder de voorwaarden bepaald door de wet, het decreet of de regel bedoeld in artikel 134"*.

- Momenteel wordt tot de toegang tot de milieu-informatie op federaal vlak geïmplementeerd door de wet van 11 april 1994 betreffende de openbaarheid van bestuur (*BS, 30/06/1994*), zoals gewijzigd bij wet van 26/06/2000 (*Belgisch Staatsblad, (BS), 15/07/2000*). Deze wet beoogt - in het algemeen - het publiek toegang te verlenen tot de bestuursdocumenten inzake het milieu. Daarbij stelt de wet geen enkele voorwaarde qua nationaliteit, woonplaats of maatschappelijke zetel.

- Het toepassingsgebied *rationae personae* bestrijkt alle federale besturen, maar ook de andere administratieve overheden dan de federale administratieve overheden, doch slechts in de mate dat deze wet op gronden die tot de federale bevoegdheid behoren, de openbaarheid van bestuursdocumenten verbiedt of beperkt (artikel 1.a) en b)).

- Het toepassingsgebied *rationae materiae* omvat alle beschikbare informatie in geschreven, visuele, auditieve of geautomatiseerde vorm betreffende de toestand van water, lucht, bodem, fauna, flora, akkers en natuurgebieden, betreffende activiteiten (met inbegrip van activiteiten die hinder veroorzaken, zoals lawaai) en maatregelen die hierop een ongunstig effect hebben of waarschijnlijk zullen hebben, en betreffende beschermende activiteiten en maatregelen ter zake, met inbegrip van bestuursrechtelijke maatregelen en milieubeheersprogramma's.

- het beginsel van de toegang tot de informatie is vervat in artikel 4 " *Het recht op het raadplegen van een bestuursdocument van een federale administratieve overheid en op het ontvangen van een afschrift van het document bestaat erin dat eenieder, volgens de voorwaarden bepaald in deze wet, elk bestuursdocument ter plaatse kan inzien, hieromtrent uitleg kan krijgen en mededeling in afschrift ervan kan ontvangen*".

(a) (i) Behalve voor de documenten van persoonlijke aard vereist de wet geen enkel belang bij de aanvraag.

(a) (ii) Het recht op het raadplegen van een bestuursdocument van een administratieve overheid is gewaarborgd (art. 4). Deze raadpleging, alsmede de desbetreffende uitleg geschiedt op (art. 5).

(a) (iii) Het beginsel dat in de wet is vervat, bestaat erin dat het afschrift op papier wordt verspreid. Er bestaat echter de mogelijkheid een afschrift van het document te vragen op een andere drager (art. 7 van het koninklijk besluit van 30/08/1996).

Paragraaf 2 :

(b) Op heden bedraagt de bij wet vastgelegde termijn voor de algemene openbaarheid 1 maand en 2 maand, niet verlengbaar, voor wat betreft de bestuursdocumenten inzake milieu. Een toekomstige wijziging van de wet van 1994 moet deze termijn aanpassen opdat de termijn van 1 maand ook voor milieu-informatie zou gelden.

Paragrafen 3&4 :

(c) (i) Ook de mogelijkheden tot afwijzing, zoals bepaald door artikel 4.3 van het Verdrag van Aarhus zijn in de wet op drie manieren voorzien.

1. De administratieve overheid kan een vraag afwijzen in de mate dat de vraag:

- kennelijk onredelijk is of kennelijk te vaag geformuleerd is;
- een bestuursdocument betreft waarvan de openbaarmaking, om reden dat het document niet af of onvolledig is, tot misvatting aanleiding kan geven (art. 6§3 1°).

Wanneer de administratieve overheid de informatie niet bezit, bepaalt de wet dat deze de verzoeker daarvan onverwijld in kennis stelt en hem de benaming en het adres meedeelt van de administratieve overheid die naar haar informatie het document in bezit heeft. (art. 5, lid 2).

2. De overheid wijst de vraag af, wanneer zij heeft vastgesteld dat het belang van de openbaarheid niet opweegt tegen de bescherming van een van de volgende belangen:

- de veiligheid van de bevolking;
- de fundamentele rechten en vrijheden van de bestuursorganen, de federale internationale betrekkingen van België;
- de openbare orde, de veiligheid of de verdediging van het land;
- de opsporing en vervolging van strafbare feiten;
- het uit de aard van de zaak vertrouwelijk karakter van de ondernemings- en fabricagegegevens die aan de overheid zijn meegedeeld;
- de geheimhouding van de identiteit van de persoon die het document of de inlichting vertrouwelijk aan de administratieve overheid heeft meegedeeld ter aangifte van een strafbaar of strafbaar geacht feit.

3. De administratieve overheid wijst een vraag af wanneer de openbaarmaking van het bestuursdocument afbreuk doet:

- aan de persoonlijke levenssfeer, tenzij de betrokken persoon met de mededeling in afschrift heeft ingestemd;
- aan het geheim van de beraadslagingen van de federale Regering en van de verantwoordelijke overheden die afhangen van de federale uitvoerende macht, of waarbij een federale overheid betrokken is.

(c)(ii) Zie hierboven en de verwijzing naar artikel 6, §1.

Paragraaf 5 :

(d) Zie hierboven en verwijzing naar artikel 5, lid 2.

Paragraaf 6 :

(e) Artikel 6, §4: " Wanneer in toepassing van de §§ 1 tot 3 een bestuursdocument slechts voor een deel aan de openbaarheid moet of mag worden onttrokken, wordt de inzage, de uitleg of de mededeling in afschrift tot het overige deel beperkt".

Paragraaf 7 :

(f) Artikel 6, § 5 lid 2 bepaalt dat de federale administratieve overheid uiterlijk na afloop van de termijn van 2 maanden aan de verzoeker kennis geeft van de redenen van de afwijzing. De motivatie moet in elk geval gelijktijdig met de beslissing tot afwijzing worden gegeven. Bovendien is de wet betreffende de uitdrukkelijke motivering van de bestuurshandelingen die bepaalt dat de opgelegde motivering in de akte de juridische en feitelijke overwegingen moet vermelden die aan de beslissing ten grondslag liggen, hier eveneens van toepassing. De wet bepaalt bovendien dat deze motivering passend moet zijn

Overeenkomstig artikel 2, 4° van de wet van 1994, moet elke federale kennisgeving vergezeld gaan van een informatie over de beroepsmogelijkheden: " vermeldt elk document waarmee een beslissing of een administratieve handeling met individuele strekking uitgaande van een federale administratieve overheid ter kennis wordt gebracht van een bestuurde, de eventuele beroepsmogelijkheden, de instanties bij wie het beroep moet worden ingesteld en de geldende vormen en termijnen; bij ontstentenis neemt de verjaringstermijn voor het indienen van het beroep geen aanvang".

Paragraaf 8 :

(g) Artikel 12 van de wet bepaalt dat het ontvangen van een afschrift van een bestuursdocument kan worden onderworpen aan het betalen van een vergoeding waarvan de Koning het bedrag vaststelt. Het koninklijk besluit van 30/08/1996 bepaalt het systeem van de inning van de vergoeding voor het ontvangen van een afschrift van een bestuursdocument. Het bepaalt dat de vergoeding kan worden gevraagd vanaf 50 BEF (\pm 1,25 €), wetende dat een zwart-wit pagina recto-verso 5 cent kost. Wanneer het om een andere drager dan papier gaat is de vergoeding gelijk aan de kostprijs. De vergoeding is contant betaalbaar indien het afschrift door de aanvrager bij de administratieve overheid in ontvangst wordt genomen. Indien het afschrift met de post moet worden verzonden, moet de vergoeding vooraf worden betaald.

Opgemerkt dient te worden, dat het DG Leefmilieu het kosteloosheidsbeginsel toepast.

Beschrijf de **belemmeringen** bij de uitvoering van de paragrafen artikel 4.

Antwoord:

De huidige federale wet beantwoordt niet volledig aan de voorschriften van het Verdrag van Aarhus wat betreft de regeling inzake de toegang tot de milieu-informatie, met name inzake het stelsel van de uitzonderingen en de termijn voor het formuleren van het administratieve antwoord. Dit zal wel het geval zijn via de aan de gang zijnde wetswijziging, die beoogt zodoende ook de richtlijn 2003/4/EG inzake de toegang van het publiek tot milieu-informatie en tot intrekking van Richtlijn 90/313/EEG van de Raad om te zetten.

De federale Regering heeft ervoor geopteerd geen sectorale wet uit te werken die enkel geldt voor het milieu, maar de huidige bestaande wet (wet van 1994) te gebruiken, met de bedoeling de beginselen van het Verdrag van Aarhus uit te breiden tot alle federale informatie en dus niet louter tot de milieu-informatie.

Het is daarentegen interessant te noteren dat de federale wet op bepaalde punten verder gaat dan het Verdrag van Aarhus.

Verschaf verdere informatie over **de praktische toepassing van de bepalingen over toegang tot informatie**, bv. bestaan er statistieken over het aantal gemaakte verzoeken, het aantal weigeringen en de redenen?

Antwoord:

Om de bepalingen van het Verdrag van Aarhus en van de richtlijn 2003/04/EG inzake "actieve openbaarheid" te implementeren, werden tal van acties gevoerd. Deze acties beogen in hoofdzaak de reorganisatie van de website van het DG Leefmilieu in het kader van de creatie van de portaalsite voor de "FOD Volksgezondheid, Veiligheid van de voedselketen en Leefmilieu".

Zodoende wordt momenteel werk gemaakt van het creëren van tal van webpagina's die gewijd zijn aan de nieuwe structuur van het DG Leefmilieu en aan zijn activiteiten. Deze webpagina's betreffen vooral de milieuthema's die onder de federale bevoegdheid vallen. Zo werden in 2004 16 thema's behandeld. Deze milieuthema's zijn opgesplitst volgens de doelgroepen: de burgers, de ondernemingen en een doelgroep van "deskundigen" (NGO's en administraties).

In 2005 zullen een tiental extra thema's worden uitgewerkt. Anderzijds is de structuur van de website zo opgevat, dat rekening wordt gehouden met alle voorschriften van het Verdrag van Aarhus inzake de toegang tot de milieu-informatie. Dit werk werd toevertrouwd aan een consortium van consultants en moet tegen eind 2004 klaar zijn. Volgens alle verwachtingen zou de portaalsite van FOD in de loop van het eerste kwartaal van 2005 operationeel zijn. De pagina's betreffende het DG Leefmilieu zullen vanaf dat ogenblik kunnen worden geraadpleegd.

Wat de passieve openbaarheid betreft, werd bij de FOD in de loop van 2004 een call center opgericht. Dit hulpmiddel is allereerst bedoeld om de aanvragen om informatie die in groten getale worden ontvangen, zoals die welke voortvloeien uit crisissituaties, gemakkelijker te kunnen beheren. Het call center is operationeel sinds de maand mei 2004. In geval van een milieucrisis zal alle materieel en de volledige uitrusting door het personeel van het DG Leefmilieu kunnen worden gebruikt.

Wat het project van het enig informatieloket voor het publiek betreft, werd de oprichting ervan verdaagd tot 2005 om in 2004 de kern van de communicatiemiddelen van het DG Leefmilieu te kunnen toespitsen op de herstructurering van de website. Deze beslissing wordt verantwoord door het feit dat de nieuwe website een voorafgaand hulpmiddel is dat absoluut noodzakelijk is om te kunnen starten met het enige loket (zie dienaangaande antwoord artikel 3).

Om de voorlichting van de burgers die geen toegang hebben tot het Internet te vergemakkelijken, zal de federale Regering bovendien een gids voor de burger verspreiden (Gids Belgo-Pocket), die in de vorm van vragen en antwoorden het merendeel van de maatregelen voorstelt die door de federale administraties zijn getroffen. Het DG Leefmilieu is betrokken bij het opstellen van het hoofdstuk dat gewijd is aan het leefmilieu. De verspreiding ervan is voorzien voor 2005.

Vermeld relevante websites, indien beschikbaar:

Artikel 5

Noteer wet- en regelgevende en andere maatregelen ter uitvoering van de bepalingen over het verzamelen en verspreiden van milieu-informatie in artikel 5.

Verklaar hoe elke paragraaf van artikel 5 geïmplementeerd werd. Beschrijf de omzetting van de relevante definities in artikel 2 en de non-discriminatievereiste in artikel 3, paragraaf 9. In het bijzonder:

- (a) Met betrekking tot **paragraaf 1**, maatregelen genomen om te waarborgen dat:
 - (i) overheidsinstanties milieu-informatie bezitten en actualiseren;
 - (ii) er een adequate informatiestroom naar de overheidsinstanties is;
 - (iii) in noodgevallen geschikte informatie onmiddellijk en zonder vertraging verspreid wordt;
- (b) Met betrekking tot **paragraaf 2**, maatregelen genomen om te waarborgen dat de wijze waarop overheidsinstanties milieu-informatie beschikbaar stellen aan het publiek transparant is en dat milieu-informatie op doeltreffende wijze toegankelijk is;
- (c) Met betrekking tot **paragraaf 3**, maatregelen genomen om te waarborgen dat milieu-informatie in toenemende mate beschikbaar wordt in elektronische gegevensbestanden via openbare telecommunicatienetwerken die gemakkelijk toegankelijk zijn voor the publiek;
- (d) Met betrekking tot **paragraaf 4**, maatregelen genomen om nationale rapporten over de toestand van het milieu te publiceren en te verspreiden;
- (e) Maatregelen genomen om de in **paragraaf 5** vermelde informatie te verspreiden;
- (f) Met betrekking tot **paragraaf 6**, maatregelen genomen om exploitanten aan te moedigen wier activiteiten een belangrijke invloed op het milieu hebben, het publiek regelmatig te informeren over de gevolgen van hun activiteiten en producten voor het milieu;
- (g) Maatregelen genomen om informatie te publiceren en te verspreiden zoals vereist in **paragraaf 7**;
- (h) Met betrekking tot **paragraaf 8**, maatregelen genomen om mechanismen te ontwikkelen om te waarborgen dat toereikende productinformatie beschikbaar wordt gemaakt voor het publiek;
- (i) Met betrekking tot **paragraaf 9**, maatregelen genomen om een landelijk systeem voor inventarisatie of registratie van verontreinigingsgegevens te ontwikkelen.

Antwoord:

****paragraaf 1:***

i) overheidsinstanties milieu-informatie bezitten en actualiseren :

In het kader van de ontwikkeling van de portaalsite van de FOD "Volksgezondheid, Veiligheid van de voedselketen, Leefmilieu" werd de technologie gekozen en aangepast om elke deskundige in staat te stellen de informatie betreffende zijn dossier rechtstreeks in te voeren in het content-managementsysteem dat de portaalsite van informatie voorziet (Oracle Portal). Deze rechtstreekse invoer zal mogelijk zijn vanaf 2005.

ii) er een adequate informatiestroom naar de overheidsinstanties is :

Het is door middel van de sectorale wetten dat de overheid naar behoren wordt geïnformeerd over de voorgenomen of lopende activiteiten die dreigen aanzienlijke gevolgen te hebben voor het leefmilieu, inzonderheid via de omzetting van de wet betreffende de milieu-effectenbeoordeling voor de activiteiten in het mariene milieu.

Wat de voorgenomen activiteiten binnen de territoriale wateren van België betreft, voorziet de wet van 1999 betreffende het mariene milieu (en de uitvoeringsbesluiten ervan) in verplichte informatiemechanismen ten opzichte van de overheid, in het kader van de vergunningsaanvraag betreffende deze activiteiten, bij de controle van de toegestane activiteiten, maar ook wanneer een zeevervuiling dreigt en bestaat.

iii) in noodgevallen geschikte informatie onmiddellijk en zonder vertraging verspreid wordt:

Op het vlak van de FOD "Volksgezondheid, Veiligheid van de voedselketen en Leefmilieu" werden crisisbeheerprocedures uitgewerkt (activering van een netwerk van verantwoordelijken, georganiseerd in cascade). Deze procedures omvatten eveneens alle maatregelen betreffende de crisiscommunicatie. De crisiscommunicatie doet een beroep op alle klassieke communicatiemiddelen (perscommuniqués, aanstelling van een woordvoerder enz.), alsmede op het call center van de FOD, zelfs op middelen waarin de FOD Binnenlandse Zaken voorziet ("pooling" tussen de FOD's voor de snelle oprichting van een gemeenschappelijk call center en de mobilisatie van het vereiste team van telefonisten).

Binnen het DG Leefmilieu zullen in het kader van de federale bevoegdheid betreffende de bescherming van de Noordzee crisisbeheerprocedures worden opgesteld, in het raam van de Kustbewaking waaraan het DG Leefmilieu deelneemt en dit in het vooruitzicht van het "Rampenplan voor de Noordzee" dat al bestaat. Deze procedures omvatten de crisiscommunicatie die wordt beheerd in samenwerking met de andere betrokken bevoegdheidsniveaus (zoals vooral de dienst van de Gouverneur van Oost-Vlaanderen).

****paragraaf 2 :***

Tal van acties werden in de steigers gezet met het oog op de implementatie van de bepalingen van het Verdrag van Aarhus en de richtlijn 2003/04/EG inzake de "actieve openbaarheid" (zie artikel 4).

Bovendien wordt de verspreiding van de milieu-informatie verzekerd met klassieke middelen zoals brochures en folders of perscommuniqués.

Om de verspreiding van dit soort van materiaal te vergemakkelijken werden de gegevens van instellingen die de informatie verspreiden, ingevoerd in databases. Deze instellingen kunnen worden gemobiliseerd met de bedoeling deze publicaties en documenten bekend te maken bij het publiek.

De media (algemene pers/gespecialiseerde milieupers/jongerenpers/pers mariene milieu), de NGO's (hoofdredacteuren en journalisten van de NGO's), de bedrijfsfederaties (in opbouw) en de universiteiten (in opbouw) maken het grootste deel uit van deze databases.

***paragraaf 3 :**

In het kader van de portaalsite van de FOD werden databases voorzien, met name inzake de thema's die onder de federale bevoegdheid vallen, namelijk:

- de gids van de wagens die in België op de markt worden gebracht en die worden gerangschikt volgens hun brandstofverbruik en hun CO₂-uitstoot (DG Leefmilieu)
<http://www.health.fgov.be/environnement/CO2>
- de biociden die zijn toegestaan bij het op de markt brengen in België (DG Leefmilieu)
<http://www.environment.fgov.be>
- de gewasbeschermingsmiddelen die zijn toegestaan bij het op de markt brengen in België (DG Veiligheid van de voedselketen)
<http://www.phytoweb.fgov.be>

Bovendien verspreiden de websites van de wetenschappelijke instellingen die afhangen van de FOD tal van technische inlichtingen die in databases kunnen worden geraadpleegd. Dat is het geval met de volgende websites:

- <http://www.mumm.ac.be>: site van de Beheerseenheid van het Mathematisch Model van de Noordzee, departement van het Koninklijk Belgisch Instituut voor Natuurwetenschappen dat zich toelegt op de studie van het mariene milieu in het algemeen en van de Noordzee in het bijzonder.
- <http://www.biosafety.be> : Belgische server betreffende de bioveiligheid
<http://www.biosafetyprotocol.be> : Belgisch clearing house inzake bioveiligheid

De kernenergie wordt beheerd door de Minister van Binnenlandse zaken. Diverse websites hebben betrekking op deze activiteiten.

<http://fanc.fgov.be> : site van het Federale Agentschap voor Nucleaire Controle

<http://www.nirond.be> :site van de NIRAS (Nationale instelling voor radioactief afval en verrijkte splijtstoffen)

***paragraaf 4 :**

Wegens de federale structuur van de Belgische Staat wordt er geen nationaal rapport opgesteld over de toestand van het leefmilieu in België. Elk Gewest publiceert en verspreid zijn eigen rapport over de toestand van het leefmilieu.

Op federaal vlak heeft het Nationaal Instituut voor de Statistiek (dat afhangt van de FOD Economie) in 2004 een portaalsite gecreëerd met de statistieken inzake het leefmilieu in België, die verwijst naar de websites van de diverse bevoegde autoriteiten. Deze portaalsite is toegankelijk op http://statbel.fgov.be/port/env_fr.asp . Men vindt er de gewestelijke rapporten over de toestand van het leefmilieu.

Wat speciaal de kwaliteit van het mariene milieu betreft, zijn er voorvloeiend uit de bekrachtiging door België van het OSPAR-Verdrag verplichtingen opgelegd, met name geregelde controlecampagnes op ("monitoring") inzake de kwaliteit van het mariene milieu. De resultaten van deze maatregelen worden jaarlijks gerapporteerd aan het CIEM, waar ze bij de bijdragen worden gevoegd van de andere landen die aan de Noord-Atlantische Oceaan grenzen. Dit geheel van informatie maakt het mogelijk beleidslijnen uit te stippelen inzake de bescherming van het mariene milieu en van de levende rijkdommen ervan op basis van een geregeld bijgewerkte plaatsbeschrijving.

***paragraaf 5 :**

Artikel 190 van de Grondwet luidt als volgt: " *Geen wet, geen besluit of verordening van algemeen, provinciaal of gemeentelijk bestuur is verbindend dan na te zijn bekendgemaakt in de vorm bij de wet bepaald*". Concreet wordt deze openbaarheid gerealiseerd via het Belgisch Staatsblad (Wet van 31 mei 1961 betreffende het gebruik der talen in wetgevingszaken, het opmaken, bekendmaken en inwerkingtreden van wetten en verordeningen, *BS, 21/06/1961*).

De wet van 1994 betreffende de openbaarheid van bestuur voorziet momenteel niet expliciet in een verplichting om voor wat betreft de beleidsdocumenten dit soort van informatie te verspreiden. De overheid is er immers enkel toe gehouden een informatie te verspreiden over hun bevoegdheid en de organisatie van hun werking.

***paragraaf 7 :**

- a) via het communicatiebeleid van het DG Leefmilieu en de andere betrokken federale autoriteiten
- b) het DG Leefmilieu zal in 2005 uitpakken met een communicatiebeleid naar het publiek toe, dat is toegespitst op de rechten van het publiek. Brochures die toelichting verstrekken bij het Verdrag van Aarhus, alsmede een handboek inzake het gebruik van de rechten die voortvloeien uit het Verdrag van Aarhus, zullen in België worden verspreid.
- c) De wet van 1994 bepaalt dat elke administratieve overheid een document publiceert en ter beschikking van het publiek houdt dat zijn bevoegdheden en de organisatie van zijn werking beschrijft

***paragraaf 8 :**

In het kader van het beleid betreffende de productennormen bestaan er momenteel op Belgisch federaal niveau diverse mechanismen die streven naar een betere voorlichting van het publiek:

- economische instrumenten: in België worden milieutaksen geheven op bepaalde producten die worden beschouwd als zijnde heel schadelijk voor het leefmilieu. Bijvoorbeeld de milieutaks op de wegwerpfotoapparaten en op de batterijen heeft het mogelijk gemaakt een belangrijke positieve weerslag te genereren inzake het ophalen en het recycleren, alsook een toename van de sensibilisatie van het publiek voor deze problematiek.

- juridische instrumenten:

* De wet van 1998 betreffende de productnormen beoogt de duurzame productie- en consumptiepatronen te bevorderen. Diverse initiatieven op het vlak van de voorlichting van het publiek zijn gebaseerd op deze wet.

*De wet van 14/07/1991 betreffende de handelspraktijken en de voorlichting en bescherming van de consument maakt het de Koning mogelijk de etikettering van de producten te reglementeren om onder andere de bescherming van de consument te verzekeren. Deze wet verbiedt trouwens elke misleidende reclame over de gevolgen voor het leefmilieu van een bepaald product.

*site milieukwaliteitsmerk (zie artikel 3)

*CO₂-gids (zie artikel 3)

***paragraaf 9 :**

Deze vraag valt niet onder federale maar onder de gewestelijke bevoegdheid.

Beschrijf de **belemmeringen** bij de uitvoering van de paragrafen in artikel 5.

Antwoord:

De voornaamste belemmeringen waarmee men geconfronteerd werd, zijn inherent aan de intrinsieke natuur van de administraties. De implementatie van de concrete maatregelen waarin het Verdrag van Aarhus voorziet inzake de toegang tot de milieu-informatie, vereist aanzienlijke financiële middelen, evenals extra personeel. Dergelijke middelen zijn binnen een administratie moeilijk snel vrij te maken.

Verschaf verdere informatie over de praktische toepassing van de bepalingen over het verzamelen en verspreiden van milieu-informatie in artikel 5, bv. zijn er statistieken beschikbaar over de gepubliceerde informatie?

Antwoord:

Vermeld relevante websites, indien beschikbaar:

Zie hierboven

Artikel 6

Noteer wet- en regelgevende en andere maatregelen ter uitvoering van de bepalingen over inspraak in besluiten over specifieke activiteiten in artikel 6.

Verklaar hoe elke paragraaf van artikel 6 geïmplementeerd werd. Beschrijf de omzetting van de relevante definities in artikel 2 en de non-discriminatievereiste in artikel 3, paragraaf 9. In het bijzonder:

- (a) Met betrekking tot **paragraaf 1**, maatregelen genomen om te waarborgen dat:
 - (i) de bepalingen van artikel 6 toegepast worden ten aanzien van besluiten over het al dan niet toestaan van voorgestelde activiteiten vermeld in bijlage I van het Verdrag;
 - (ii) de bepalingen van artikel 6 toegepast worden op de besluiten over voorgestelde activiteiten niet vermeld in bijlage I, die een aanzienlijk effect kunnen hebben op het milieu;
- (b) Maatregelen genomen om te waarborgen dat gedurende een milieubesluitvormingsprocedure, het betrokken publiek geïnformeerd wordt op een adequate en doeltreffende manier, binnen de gestelde termijn en bij ingang van de procedure over de zaken vermeld in **paragraaf 2**;
- (c) Maatregelen genomen om te waarborgen dat de termijnen van de inspraakprocedures de vereisten in **paragraaf 3** respecteren;
- (d) Met betrekking tot **paragraaf 4**, maatregelen genomen om te waarborgen dat er vroegtijdige inspraak is;
- (e) Met betrekking tot **paragraaf 5**, maatregelen genomen om potentiële aanvragers aan te moedigen het betrokken publiek te identificeren, discussies aan te gaan en informatie te verstrekken betreffende de doelstellingen van hun aanvraag alvorens een vergunning aan te vragen;
- (f) Met betrekking tot **paragraaf 6**, maatregelen genomen om te waarborgen dat:
 - (i) de bevoegde overheidsinstanties het betrokken publiek alle informatie

verschaffen die relevant is voor de in artikel 6 bedoelde besluitvorming die beschikbaar is ten tijde van de inspraakprocedure;

- (ii) in het bijzonder, de bevoegde overheidsinstanties het betrokken publiek de in deze paragraaf opgesomde informatie verschaffen;

(g) Met betrekking tot **paragraaf 7**, maatregelen genomen om te waarborgen dat inspraakprocedures het publiek de mogelijkheid bieden om opmerkingen, informatie, analyses of meningen naar voren te brengen die het relevant acht voor de voorgestelde activiteit;

(h) Met betrekking tot **paragraaf 8**, maatregelen genomen om te waarborgen dat in het besluit naar behoren rekening gehouden wordt met het resultaat van de inspraak;

(i) Met betrekking tot **paragraaf 9**, maatregelen genomen om te waarborgen dat het publiek terstond over het besluit wordt ingelicht in overeenstemming met de toepasselijke procedures;

(j) Met betrekking tot **paragraaf 10**, maatregelen genomen om te waarborgen dat, wanneer een overheidsinstantie de voorwaarden voor het uitvoeren van een in paragraaf 1 bedoelde activiteit heroverweegt of aanpast, de bepalingen van paragrafen 2 t.e.m. 9 van dit artikel dienovereenkomstig worden toegepast, als daar reden toe is;

(k) Met betrekking tot **paragraaf 11**, maatregelen genomen om de bepalingen in artikel 6 toe te passen op besluiten over het al dan niet toestaan van de introductie in het milieu van genetisch gemodificeerde organismen.

Antwoord:

***paragraaf 1 :**

(a)

(i) De vergunning voor bijzondere activiteiten en bijgevolg de toepassing van de procedure van milieueffectbeoordeling valt in hoofdzaak onder de bevoegdheid van de Gewesten. De federale overheid blijft echter bevoegd wat de vergunning betreft voor de exploitatie van de kernactiviteiten, alsmede voor de vergunning van de activiteiten in de zeegebieden die onder de rechtsbevoegdheid van België vallen (Noordzee).

- Wat de sector van de kernenergie betreft, is de federale Staat bevoegd voor de vergunning inzake de exploitatie van de kernactiviteiten. De vergunningsprocedure moet steeds worden voorafgegaan door een openbaar onderzoek (Koninklijk besluit van 20/07/2001) en is gebaseerd op het algemene reglement op de bescherming van de bevolking, van de werknemers en het leefmilieu tegen het gevaar van de ioniserende stralingen).
- Wat de activiteiten en de installaties in de zeegebieden betreft, bepaalt artikel 28 van de wet van 20/01/1999 het volgende : " *Elke activiteit in de zeegebieden die, hetzij krachtens deze wet en de besluiten genomen ter uitvoering ervan, hetzij krachtens andere geldende wettelijke of reglementaire bepalingen, onderworpen is aan een vergunning of een machtiging, behoudens de vergunningen verleend op grond van de visserijwetgeving en de concessies verleend op grond van de wet van 13 juni 1969 inzake het continentaal plat van België, maakt het voorwerp uit van een milieueffectenbeoordeling door de hiertoe door de minister aangeduide bevoegde overheid zowel voor het verlenen van de vergunning of de machtiging, als achteraf. De milieueffectenbeoordeling moet de evaluatie van de effecten van deze activiteiten op het mariene milieu mogelijk maken* ». Het koninklijk besluit van 07/09/2003 bepaalt de procedure inzake de

toekenning van de vergunningen en machtigingen die zijn vereist voor bepaalde activiteiten die worden uitgeoefend in de zeegebieden onder de rechtsbevoegdheid van België. Het koninklijk besluit van 09/09/2003 bepaalt de regels betreffende deze procedure inzake de milieu-effectenbeoordeling.

(ii)

- Met ministerieel besluit van 18/04/2001 bepaalt dat de offshore bunkeringsactiviteiten zijn onderworpen aan vergunningen of machtigingen volgens de procedure met inspraak, zoals bepaald door het koninklijk besluit van 7 september 2003 houdende de procedure tot vergunning en machtiging van bepaalde activiteiten in de zeegebieden onder de rechtsbevoegdheid van België.

(b) (c) (d) (f) (g)

- **Op het vlak van de kernenergie** bepaalt artikel 6.4 van het koninklijk besluit van 20/07/2001 dat de burgemeester van de gemeente van de voorgenomen inrichting (klasse I) aan het gemeentehuis een bericht moet aanplakken dat het voorwerp van de aanvraag vermeldt en dat aankondigt dat, gedurende dertig kalenderdagen vanaf de eerste dag van het aanplakken op het gemeentehuis, inzage van de aanvraag, met inbegrip van de milieu-effectbeoordeling en het voorlopig voorafgaand advies van de Wetenschappelijke Raad, mag genomen worden en dat de eventuele klachten of opmerkingen gedurende die termijn kunnen ingediend worden. Dit openbaar onderzoek wordt in de periode van 15 juli tot 15 augustus echter opgeschort. Elke burgemeester legt de aanvraag en het resultaat voor advies voor aan het schepencollege. Vervolgens geeft de wetenschappelijke raad die bevoegd is inzake kernenergie een met redenen omkleed advies, onder meer op grond van de opmerkingen die tijdens het openbaar onderzoek zijn gemaakt. De eindbeslissing wordt bekendgemaakt in het Belgisch Staatsblad.
- **Op het vlak van het mariene milieu** bepaalt artikel 18, §1^{er} van het koninklijk besluit van 07/09/2003 dat de machtigingsaanvraag door het bestuur wordt bekendgemaakt in het Belgisch Staatsblad binnen een termijn van hoogstens 15 dagen te rekenen vanaf de aanvang van de termijn voor het behandelen van de aanvraag. Iedere belanghebbende kan zijn standpunten, opmerkingen en bezwaren aan het bestuur betekenen binnen een termijn van 60 dagen te rekenen vanaf de aanvang van de termijn voor het behandelen van de aanvraag. Overeenkomstig artikel 18, § 2 ligt de aanvraag tussen de vijftiende en de vijfenveertigste dag vanaf de aanvang van de termijn voor het behandelen van de aanvraag van maandag tot en met vrijdag, uitgezonderd feestdagen, elke dag gedurende minstens een halve dag ter inzage bij het bestuur. Zonder dat dit een substantiële vormvereiste is waarvan de niet naleving de wettigheid van de beslissing van de minister in het gedrang zou kunnen brengen, verzoekt het bestuur alle kustgemeentes de aanvraag van maandag tot en met vrijdag, uitgezonderd feestdagen, elke dag gedurende minstens een halve dag ter inzage te leggen. Het bestuur kan het milieu-effectenrapport ter inzage stellen op haar website zonder dat dit een substantiële vormvereiste is waarvan de niet naleving de wettigheid van de beslissing van de minister in het gedrang zou kunnen brengen.
Bij het formuleren van zijn advies houdt het bestuur onder meer rekening met:
 - 1° de algemene doelstellingen en beginselen van de wet, in het bijzonder het beginsel van het preventief handelen, het voorzorgsbeginsel en het beginsel van duurzaam beheer;
 - 2° de resultaten van de milieu-effectenbeoordeling bedoeld in artikel 28 van de wet;
 - 3° de standpunten, bezwaren en opmerkingen ingediend conform artikel 18;
 - 4° in voorkomend geval, de standpunten, bezwaren en opmerkingen ingediend en het overleg gepleegd in toepassing van artikel 19.

De beslissing van de minister is met redenen omkleed. Zij duidt met name de redenen aan waarom afwijkende adviezen en opmerkingen worden verworpen. Zij verwijst naar de algemene doelstellingen en beginselen van de wet en naar de resultaten van de milieu-effectenbeoordeling inzake de aanvraag.

De beslissing wordt bekendgemaakt in het Belgisch Staatsblad.

Belanghebbenden kunnen het besluit inzien bij het bestuur. Inzage gebeurt op schriftelijk verzoek gericht tot het bestuur.

(j) Dezelfde procedure als diegene die hierboven wordt uiteengezet, zal worden toegepast voor de volgende vergunningen en machtigingen betreffende het mariene milieu:

1° de vergunning en de machtiging, voor het uitoefenen van activiteiten;

2° de wijzigingsvergunning en de wijzigingsmachtiging, voor het veranderen van vergunde en gemachtigde activiteiten, in de gevallen waar de verandering niet substantieel is en geen belangrijke weerslag heeft op de vergunde of gemachtigde activiteit;

3° de herzieningsvergunning en de herzieningsmachtiging, voor het veranderen van vergunde en gemachtigde activiteiten, in de gevallen waar de verandering substantieel is of een belangrijke weerslag heeft op de vergunde of gemachtigde activiteit.

(k) België is bezig met de omzetting van de richtlijn 2001/18/EG inzake de doelbewuste introductie van genetisch gemodificeerde organismen via een koninklijk besluit.

Beschrijf de **belemmeringen** bij de uitvoering van de paragrafen in artikel 6.

Antwoord:

Verschaf verdere informatie over de praktische toepassing van de bepalingen over publieke inspraak bij besluiten over specifieke activiteiten in artikel 6, bv. bestaan er statistieken of andere informatie over inspraak bij besluiten over specifieke activiteiten, of over besluiten die de bepalingen van dit artikel niet toepassen op voorgestelde activiteiten voor nationale defensiedoeleinden?

Antwoord:

De militaire activiteiten in de zeegebieden van België zijn eveneens onderworpen aan vergunningen en machtigingen. Deze aanvraag gebeurt op gezamenlijke voordracht van de Minister die het mariene milieu onder zijn bevoegdheid heeft en van de Minister van Landsverdediging. De vergunning of de machtiging worden bijgevolg door beide ministers gezamenlijk afgegeven.

Vermeld relevante websites, indien beschikbaar:

<http://www.mumm.ac.be>: site van de Beheerseenheid de het Mathematisch Model van de Noordzee, departement van het Koninklijk Belgisch Instituut voor Natuurwetenschappen dat zich toelegt op de studie van het mariene milieu in het algemeen en van de Noordzee in het bijzonder.

<http://fanc.fgov.be>: site van het Federale Agentschap voor Nucleaire Controle

Artikel 7

Noteer de passende praktische en/of andere bepalingen genomen voor inspraak voor het publiek tijdens de voorbereiding van plannen en programma's die betrekking hebben op het milieu. Beschrijf de omzetting van de relevante definities in artikel 2 en de non-discriminatievereiste in artikel 3, paragraaf 9.

Antwoord:

Op federaal vlak is men thans bezig een wetsontwerp uit te werken om dit artikel van het Verdrag om te zetten.

Verklaar welke inspraakmogelijkheden er zijn tijdens de voorbereiding van het beleid dat betrekking heeft op het milieu.

Antwoord:

Beschrijf de **belemmeringen** bij de uitvoering van artikel 7.

Antwoord:

Verschaf verdere informatie over de praktische toepassing van de bepalingen over publieke inspraak in besluiten over specifieke activiteiten in artikel 7.

Antwoord:

Vermeld relevante websites, indien beschikbaar:

Artikel 8

Beschrijf welke inspanningen er gedaan worden om doeltreffende inspraak te bevorderen tijdens de voorbereiding door overheidsinstanties van uitvoerende regelgevingen en andere algemeen toepasselijke wettelijk bindende regels die een aanzienlijk effect kunnen hebben op het milieu. Beschrijf, voor zover passend, de omzetting van de relevante definities in artikel 2 en de non-discriminatievereiste in artikel 3, paragraaf 9.

Antwoord:

De federale Regering heeft een Federale Raad voor Duurzame Ontwikkeling (FRDO) opgericht, die samengesteld is uit de grote actoren van de samenleving¹ en die de federale overheid adviezen geeft inzake het federale beleid op het vlak van de duurzame ontwikkeling. Tot dusver heeft de Raad sinds 1994 100 adviezen gegeven inzake zowel reglementaire als politieke ontwerpen.

Het kader van de acties van de FRDO wordt bepaald met verwijzing naar de internationale verbintenissen van België, *Actie 21*, het *Kyoto-Verdrag* en het *Verdrag inzake biologische diversiteit*. Deze verbintenissen vormen het resultaat van de VN Conferentie over Milieu en Ontwikkeling (de VNCMO) die in juni 1992 werd gehouden in Rio de Janeiro.

De FRDO werd opgericht bij wet van 5 mei 1997. Deze wet regelt de coördinatie van het federale beleid inzake duurzame ontwikkeling. Op federaal vlak werd een federaal plan voor duurzame ontwikkeling gecreëerd voor vier jaar en de FRDO brengt een advies uit met betrekking tot het ontwerp van plan, dat het federale beleid weerspiegelt inzake de voorgenomen duurzame ontwikkeling.

De FRDO fungeert trouwens als *forum*. De Raad bevordert het debat over de duurzame ontwikkeling door bijvoorbeeld symposia te organiseren. Deskundigen, vertegenwoordigers van de overheid en van sociale organisaties, alsmede het publiek krijgen zodoende de mogelijkheid standpunten toe te lichten en van gedachten te wisselen. Vervolgens past de Raad bij de formulering van zijn adviezen de resultaten toe van de gedachtewisselingen.

Tot slot is de Raad eveneens belast met de taak de organisaties en de burgers te *sensibiliseren* voor de duurzame ontwikkeling.

Overeenkomstig artikel 11 van de wet van 05 mei 1997 heeft de Raad als opdracht:

- a) advies te verlenen over alle maatregelen betreffende het federale beleid inzake duurzame ontwikkeling, genomen of in het vooruitzicht gesteld door de federale overheid, in het bijzonder in uitvoering van de internationale verbintenissen van België;
- b) een forum te zijn waar van gedachten kan worden gewisseld over duurzame ontwikkeling;
- c) onderzoek voor te stellen op alle domeinen die verband houden met duurzame ontwikkeling;
- d) de ruimst mogelijke medewerking van de openbare en particuliere organisaties alsook de burgers op te wekken om deze doelstellingen te verwezenlijken.

§ 2. De Raad oefent de in paragraaf 1 bedoelde opdrachten uit op eigen initiatief of op het verzoek van de Ministers of Staatssecretarissen, van de Kamer van Volksvertegenwoordigers en van de Senaat.

§ 3. Hij kan beroep doen op administraties en publieke instellingen om hem bij te staan in het vervullen van zijn opdrachten. De Raad kan advies vragen aan iedere persoon wiens medewerking nuttig wordt geacht voor het onderzoek van sommige vragen.

§ 4. De Raad brengt zijn advies uit binnen drie maanden na het verzoek ertoe. In geval van hoogdringendheid kan de opdrachtgever een kortere termijn voorschrijven. Deze termijn kan evenwel niet korter zijn dan twee weken.

§ 5. De Raad stelt een jaarlijks rapport op over zijn werkzaamheden. Het rapport wordt overgemaakt aan de Ministerraad, aan de Wetgevende Kamers en aan de parlementen en regeringen van de Gemeenschappen en Gewesten.

§ 6. De regering geeft de motieven aan voor het eventueel afwijken van het advies van de Raad.

Beschrijf de **belemmeringen** bij de uitvoering van artikel 8.

Antwoord:

Verschaf verdere informatie over de praktische toepassing van de bepalingen over publieke inspraak omvat in artikel 8.

Antwoord:

¹ Zoals de organisaties die actief zijn inzake milieu, de organisaties voor ontwikkelingssamenwerking, de organisaties van consumenten, werknemers en werkgevers, energieproducenten en wetenschappelijke organisaties.

Vermeld relevante websites, indien beschikbaar:

<http://www.belspo.be/frdocfdd>: site van de Federale Raad voor Duurzame Ontwikkeling

<http://www.billy-globe.org> (met een speciale pagina over de raadpleging van het publiek in het kader van het ontwerp van federaal plan voor duurzame ontwikkeling)

Artikel 9

Noteer wet- en regelgevende en andere maatregelen ter uitvoering van de bepalingen over toegang tot de rechter in artikel 9.

Verklaar hoe elke paragraaf van artikel 9 geïmplementeerd werd. Beschrijf de omzetting van de relevante definities in artikel 2 en de non-discriminatievereiste in artikel 3, paragraaf 9. Alsook in het bijzonder:

- (a) Met betrekking tot **paragraaf 1**, maatregelen genomen om te waarborgen dat:
 - (i) eenieder die meent dat zijn of haar verzoek om informatie ingevolge artikel 4 niet behandeld werd in overeenstemming met de bepalingen van dat artikel, toegang heeft tot een herzieningsprocedure voor een rechterlijke instantie of een ander bij wet ingesteld onafhankelijk en onpartijdig orgaan;
 - (ii) waar er een bepaling is voor zo een beroep bij een rechterlijke instantie, een dergelijk persoon tevens toegang heeft tot een bij wet ingestelde snelle procedure die kosteloos of niet duur is, voor heroverweging door een overheidsinstantie of toetsing door een onafhankelijk en onpartijdig orgaan anders dan een rechterlijke instantie;
 - (iii) eindbeslissingen ingevolge deze paragraaf bindend zijn voor de overheidsinstanties die de informatie bezit en de redengeving schriftelijk geschiedt, in ieder geval wanneer toegang tot informatie wordt geweigerd;
- (b) Maatregelen genomen om te waarborgen dat binnen het kader van haar nationale wetgeving, leden van het betrokken publiek die voldoen aan de criteria van **paragraaf 2** toegang hebben tot een herzieningsprocedure voor een rechterlijke instantie en/of een ander bij wet ingesteld onafhankelijk en onpartijdig orgaan, om de materiële en formele rechtmatigheid te bestrijden van enig besluit, handelen of nalaten vallend onder de bepalingen van artikel 6,
- (c) Met betrekking tot **paragraaf 3**, maatregelen genomen om te waarborgen dat wanneer zij voldoen aan de eventuele in haar nationale recht neergelegde criteria, leden van het publiek toegang hebben tot bestuursrechtelijke of rechterlijke procedures om het handelen en nalaten van privé-personen en overheidsinstanties te betwisten die strijdig zijn met bepalingen van haar nationale recht betreffende milieu;
- (d) Met betrekking tot **paragraaf 4**, maatregelen genomen om te waarborgen dat:
 - (i) de in paragraaf 1, 2 en 3 bedoelde procedures voorzien in passende en doeltreffende middelen;
 - (ii) zulke procedures eveneens voldoen aan de (andere) vereisten van deze

paragraaf;

- (e) Met betrekking tot **paragraaf 5**, maatregelen genomen om te waarborgen dat aan het publiek informatie wordt verstrekt over toegang tot bestuursrechterlijke en rechterlijke herzieningsprocedures.

Antwoord:

***Paragraaf 1 :**

(i) De wet van 1994 voorziet allereerst als administratieve procedure een mogelijkheid voor de aanvrager om een verzoek tot heroverweging te richten aan de betrokken federale administratieve overheid. Dit verzoek tot heroverweging wordt stelselmatig gekoppeld aan een verzoek om advies dat wordt gericht aan een Commissie voor de toegang tot bestuursdocumenten. Deze Commissie die werd opgericht bij koninklijk besluit van 27/06/1994 is een onafhankelijke en neutrale commissie. Het advies van de Commissie moet worden gegeven binnen 30 dagen na ontvangst van het verzoek om advies. Indien de overheid over dit verzoek tot heroverweging geen uitspraak doet binnen de gestelde termijn, moet het verzoek als afgewezen worden beschouwd.

Wat de jurisdictionele beroepen betreft, is het gemene recht van toepassing. De aanvrager kan dus bij de Raad van State een nietigverklaring van de administratieve beslissing vorderen overeenkomstig de regels die daarop van toepassing zijn.

(ii) De procedure van heroverweging is kosteloos.

(iii) De nietigverklaring van de administratieve beslissing om de toegang tot een informatie te weigeren, is verplicht voor de administratieve overheid. Zowel het advies van de Commissie voor de toegang tot bestuursdocumenten als de beslissing van de Raad van State worden met redenen omkleed.

***Paragraaf 2 :**

- Voor het betrokken publiek zijn er op jurisdictioneel vlak verschillende beroepen mogelijk:

*Beroep voor de Raad van State

*Beroep voor het Arbitragehof

*Beroep voor de voorzitter van de rechtbank van 1^{ste} aanleg die uitspraak doet in kort geding

*procedure voor de correctionele rechtbanken

*procedure voor de burgerlijke rechtbanken

Inzake milieu bestaat ook het beroep dat berust op de wet van 12/01/1993 betreffende een vorderingsrecht inzake bescherming van het leefmilieu (zie bespreking hierna voor artikel 9.3).

***Paragraaf 3 :**

Behalve de klassieke jurisdictionele en administratieve beroepen moet de wet van 12/01/1993 betreffende een vorderingsrecht inzake bescherming van het leefmilieu speciaal worden aangestipt.

Die wet bepaalt dat " *Onverminderd de bevoegdheid van andere rechtscolleges op basis van andere wetsbepalingen, stelt de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg, op verzoek van de procureur des Konings, van een administratieve overheid of van een rechtspersoon zoals omschreven in artikel 2, het bestaan vast van een zelfs onder het strafrecht vallende handeling, die een kennelijke inbreuk is of een ernstige dreiging vormt voor een inbreuk op één of meer bepalingen van wetten, decreten, ordonnanties, verordeningen of besluiten betreffende de bescherming van het leefmilieu.*

Hij kan de staking bevelen van handelingen waarvan de uitvoering reeds is begonnen of maatregelen opleggen ter preventie van de uitvoering ervan of ter voorkoming van schade aan het leefmilieu (...)".

***Paragraaf 4 :**

- In het kader van de jurisdictionele beroepen van de rechterlijke orde:
 - artikel 148 van de Grondwet: "*De terechtzittingen van de rechtbanken zijn openbaar, tenzij de openbaarheid gevaar oplevert voor de orde of de goede zeden; in dat geval wordt zulks door de rechtbank bij vonnis verklaard*".
 - artikel 149 van de Grondwet: "*Elk vonnis is met redenen omkleed. Het wordt in openbare terechtzitting uitgesproken*".
 - artikel 151 van de Grondwet: "*De rechters zijn onafhankelijk in de uitoefening van hun rechtsprekende bevoegdheden. Het openbaar ministerie is onafhankelijk in de individuele opsporing en vervolging (...)*".

***Paragraaf 5 :**

Om een persoon die over onvoldoende middelen zou beschikken, een daadwerkelijke rechtsingang te verschaffen, bestaan er in het positieve recht twee systemen, voorzien door het Gerechtelijk Wetboek, die zowel op burgerlijk als op strafrechtelijk vlak van toepassing zijn. Het betreft enerzijds de eerste- en de tweedelijns juridische bijstand (artikelen 446 *bis* en 508/1 tot 508/23 van het Gerechtelijk Wetboek en uitvoeringsbesluiten) en anderzijds de gerechtelijke bijstand (artikelen 664 tot 699 van het Gerechtelijk Wetboek).

De juridische bijstand is de hulp die wordt verleend in de vorm van praktische inlichtingen, juridische informatie, een eerste juridisch advies of een verwijzing naar een gespecialiseerde instantie of organisatie (wat de eerstelijns bijstand betreft) en de hulp die aan een natuurlijk persoon wordt verleend in de vorm van een omstandig juridisch advies of de juridische bijstand al dan niet in het kader van een procedure of de bijstand in het kader van een proces, inclusief de vertegenwoordiging door een advocaat (wat de tweedelijns bijstand betreft).

De eerstelijns juridische bijstand richt zowel tot natuurlijke personen als tot rechtspersonen.

De gerechtelijke bijstand van zijn kant bestaat in een gehele of gedeeltelijke vrijstelling van het betalen van zegel-, registratie, griffie en uitgifterechten, alsmede van de andere kosten die hij meebrengt en is bedoeld voor de rechtzoekenden die niet over voldoende inkomsten beschikken om een gerechtelijke of buitengerechtelijke procedure te kunnen betalen.

Opgemerkt dient te worden, dat de uitoefening van deze beroepen (verzet, hoger beroep en voorziening in cassatie) niet kosteloos is. De rechtzoekenden moeten de kosten betalen.

Beschrijf de **belemmeringen** bij de uitvoering van de paragrafen van artikel 9.

Antwoord:

Verschaf verder informatie over de praktische toepassing van de bepalingen over toegang tot de rechter overeenkomstig artikel 9, bv. zijn er statistieken beschikbaar over milieurechtspleging en zijn er bijstandsmechanismen om financiële of andere barrières voor toegang tot de rechter weg te nemen of te verminderen?

Antwoord:

De Federale Overheidsdienst Justitie stelt jaarlijks statistieken op inzake de hoven en rechtbanken, onder meer voor de milieudossiers: aantal milieuzaken, ingeschreven op de burgerlijke griffie, aantal milieuzaken die aanhangig zijn gemaakt bij de onderzoeksrechters,...

Vermeld relevante websites, indien beschikbaar:

<http://www.just.fgov.be>

Artikels 10-22 zijn niet voor nationale implementatie

Algemene opmerkingen over het doel van het Verdrag:

Geef aan, indien passend, hoe de implementatie van het Verdrag bijdraagt tot de bescherming van het recht van elke persoon van de huidige en toekomstige generaties om te leven in een milieu dat passend is voor zijn of haar gezondheid en welzijn.

Antwoord:

De invoering van de 3 procedurele rechten door het Verdrag van Aarhus en de implementatie ervan op Belgisch vlak door de Gewesten en de federale overheid maakt het mogelijk artikel 23, 4° van de Grondwet zijn volle betekenis te geven.